

دیدگاه

لگام در دستان اردوغان

پیمان موسوی

■ رام کردن اسب چموش کاری سخت است چه برسد به اینکه بتوانی آن را هدایت هم بکنی. ماجرای ارتش و دولت در ترکیه همچون همان اسب چموشی بود که هیچ‌گاه در لگام دولت آرام نمی‌گرفت و هرازگاهی نیز لگدی به دولت پرت می‌کرد. البته این حال و روز ارتش در ترکیه از به قدرت رسیدن حزب عدالت و توسعه تا ۲۰۱۰ به همین منوال بود. اما پیش از آن زین بر پشت دولت‌ها بود و ارتش هرجا که می‌خواست برود از دولت سسواری می‌گرفت. با برگزاری همه‌پرسی دولت اردوغان در سپتامبر سال ۲۰۱۰ یعنی در سالروز کودتای سال ۱۹۸۰ و لغو مصونیت قضایی ارتشی‌ها، اردوغان این زین را از پشت دولت باز کرد و آرام‌آرام آن را به پشت ارتش ترکیه رسانید. ارتشی که در سال ۲۰۰۳ متهم به تدارک کودتایی بود که به نام «ضربه پتک» معروف شده است. با تصویب این قانون مهم‌ترین خطر پیش روی دولت، یعنی ارتش، بسیار آسیب‌پذیر شد و دیگر توان سابق را نداشت. این ناتوانی با دستگیری گسترده افرادی که مظنون به حضور در طرح ضربه پتک بودند همینه ارتش را بیش از پیش در نزد مردم فرو ریخت. حالا لگام در دست اردوغان است. دومینوی ریزش ارتشی‌ها با دستگیری بیگلین بالائی، ژنرال چهار ستاره‌ای که رییس آکادمی ارتش ترکیه بود، روند سریع‌تری به خود گرفت. با پیشتازی اردوغان، کارد به استخوان ارتشی‌هایی رسید، دیگر توان مقابله با دولت اسلام‌گرای ترکیه را نداشتند و با استعفاي کوشاير، فرمانده کل ارتش ترکیه ضربه آخر به بدنه نیمه‌جان ارتش وارد شد. اما برگ برنده اردوغان در این هشت‌سال چه بوده است؟ و چگونه توانست ارتشی را که به هیچ‌چه حاضر به کنار آمدن با دولت‌ها نبود، این‌گونه از اوج به حوضی بکشد؟ این سوال را می‌توان از دو منظر نگاه کرد. ابتدا به ساکن می‌توان به رشد‌باور نگرینی اقتصاد در زمان دولت اردوغان توجه کرد. درست است که پایه‌های این رشد از زمان دولت بولنت اجویت ریخته شده بود اما چون اجویت همچنان به راه دولت‌های سابق می‌رفت و همچنان بر در قفل شده اتحادیه اروپا می‌کوبید از فرصت‌های اقتصادی دولت‌های منطقه‌ای غافل بود. اردوغان با نگاهی به منطقه توانست در مدت هشت‌سال هم رابطه خود را کشور‌های منطقه‌ای بهبود بخشد و هم از فرصت‌هایی که از این رهگذر نصیب ترکیه می‌شد، نهایت استفاده را ببرد و به این ترتیب ترکیه مأمینی اقتصادی برای سرمایه‌گذاری کشورهای منطقه‌ای شد. نکته‌ای که در دولت‌های گذشته به دلیل نگاه به غرب مورد غفلت واقع شده بود. اما با رویکرد تیم وزارت خارجه ترکیه با نظریه به صفر رساندن مشکلات با کشور‌های منطقه، امتیازات کم‌نظیری از سرمایه‌گذاری کشورهای منطقه به دست آورد. اما منظر دومی که شاید چندان به آن خوب پرداخته نشده، رویکرد کاملاً اسلامی دولت رجب‌طیب اردوغان است. ترکیه به عکس نمای مدرنی که دارد، مردمی کاملاً سنتی دارد که از رویکرد دولت اسلام‌گرای ترکیه استقبال کرده‌اند. هرچند که اردوغان در اوایل به قدرت رسیدن حزب عدالت و توسعه سیاستی یک بوم و دوهوا اتخاذ کرده بود اما هم اینک دولت اردوغان هیچ ابایی از ترویج اندیشه‌های دینی خود ندارد، چرا که هیچ رقیب قدرتمندی برای او باقی نمانده است. نه احزاب سکولار توانست‌اند جلو دولت را بگیرند و نه دیگر ارتشی قوی وجود دارد، خود را حافظ میراث‌های سکولاری آنان‌ورک ببانند. یک ارتش مطیع، یا احزابی که رقیبی چندان سخت برای حزب حاکم عدلت و توسعه محسوب نمی‌شوند، راه را برای طرح اردوغان باز می‌کند. اردوغان در میدان خالی از رقیب راحت می‌تواند نظام سیاسی ترکیه را که پارلمانی است به نظام جمهوری تغییر دهد. شاید اردوغان را در چهارسال آینده نه در قامت نخست‌وزیر، بلکه در قامت رییس جمهوری ترکیه ببینیم.

شرق: او از حرف‌های خود عقب نمی‌نشیند و بیا فریاد رو به قاضی پرونده‌اش می‌گوید: «اسلحه را به دست دادستان بدهید و به من شلیک کنید». این قسمتی از دادگاه جنجالی بولیا تیموشنکو، نخست‌وزیر پیشین اوکراین است که دادگاهش را نمایشی می‌خواند و آن را همسو با اهداف «ویکتور یانوکوویچ»، رییس‌جمهوری فعلی می‌داند. به گزارش رویترز، بولیا تیموشنکو به دلیل آنچه برهم زدن «نظام‌مند و طراحی شده» جلسه دادگاه خوانده شد، از این جلسه که به منظور رسیدگی به اتهاماتش برگزار شده بود، اخراج شد و مأموران پلیس، او را در میان فریادهای طرفداران معترضش به بازداشتگاه منتقل کردند. این در حالی است که با بازداشت بانوی نارنجی رابطه این کشور با غرب بیش از پیش تیره‌تر می‌شود. یانوکوویچ که

در سیاست همواره طرفدار روسیه بوده است، زیر فشار منتقدانی قرار دارد که از نبود رابطه با غرب و گرایش او به روسیه گلّه‌مندند. به‌زع‌م این آگاهان با بازداشت تیموشنکو ممکن است همه چیز به نقطه صفر باز گردد. «کاترین اشتون»، رییس سیاست خارجی اتحادیه اروپا و «استفان فیول»، نماینده بسط و گسترش این اتحادیه از بازداشت تیموشنکو انتقاد و بیانیه‌ای مشترک اعلام کردند. «ما به اوکراین تأکید می‌کنیم تا به اهداف و ارزش‌های مشترک که هسته همکاری‌ها را تشکیل می‌دهد، احترام بگذارد.» بولیا تیموشنکو متهم به سوءاستفاه از قدرت در مدت زمامداری خود شده است. دادستان‌های اوکراینی نخست‌وزیر سابق این کشور را متهم کرده‌اند که به صورت غیرقانونی شرکت دولتی «فت‌گاز» را به امضای قرارداد گازی با روسیه در سالل ۲۰۰۹ میلادی مجبور کرده است. این سرمایه‌مدار پس از انقلاب نارنجی سال ۲۰۰۴ رییس دولت اوکراین شد، اما در سال ۲۰۱۰ انتخابات

تورا در آغوش می‌گیرم معمر

ایلنا: هوگو چاوز، رییس‌جمهوری ونزوئلا در نامه‌ای به «معمر قذافی» از رهبر لیبی حمایت کرد. در بخشی از نامه چاوز که توسط‌خوش در تلویزیون ملی ونزوئلا خوانده شد، آمده است: «معمر، تورا برادرانه در آغوش می‌کشیم. زنده باد مردم لیبی. زنده و پیروز باد لیبی. زنده باد قذافی.»

شرق: پرداخت حقوق کارمندان دولت در منطقه دیرالزور قطع شده است. معترضان سوریه می‌گویند این کار را برای مجازات کارمندانی داده‌اند که در تظاهرات شرکت کرده‌اند، انجام شده تا عبرتی برای دیگران باشد. به گزارش رویترز، تنش میان دولت و مخالفان زمانی در دیرالزور چون دیگر شهرها شدت گرفت که پلیس مخفی سوریه شیخ «وافی الخطیب» شیخ قبیله «البقاره» را در دمشق ربود. الخطیب کسی بود که به صراحت از حملات نظامی علیه تظاهرکنندگان انتقاد می‌کرد. ۵۰ نفر از شیوخ قبایل این استان هم طی نشستی روز گذشته اعلام کردند که خود را برای مقابله با هر گونه حمله‌ای توسط ارتش آماده می‌کنند. در نوار ویدیویی که در پایگاه اینترنتی یوتیوب منتشر شده، یکی از شیوخ دیرالزور می‌گوید: «هذاکرات با دولت برای آزادی زندانیان و بازداشت‌شدگان و نیز خروج رتش به نتیجه نرسیده و نیروهای امنیتی عزم خود را برای حمله به دیرالزور

رسانه‌های عربستان سعودی از کشته شدن فردی خبر داده‌اند که در جده به سوی قصر شاهزاده نافین عبدالعزيز آل‌سعود، وزیر کشور تیراندازی کرده بود. شاهزاده ناف علاوه بر وزارت کشور، سمت معاونت دوم نخست‌وزیری عربستان را نیز بر عهده دارد. الجزیره به نقل از سخنگوی پلیس استان جده گزارش داد: «ساعت یک بعداز روز شنبه ـ به وقت عربستان ـ یک فرد مسلح به مرکز بازرسی در خیابان «عبدالرحمن المالکی» در نزدیکی کاخ شاهزاده ناف در استان جده تیراندازی کرد.» این سخنگو افزود: «گارد حفاظت

جهان

Getty Images

بانوی نارنجی باز داشت شد

ریاست‌جمهوری را به ویکتور یانکوویچ، رییس‌جمهوری کنونی واگذار کرد. در آن سال تیموشنکو با اختلاف چند رای از رقابت با یانکوویچ باز ماند و در نهایت توسط پارلمان اوکراین رای به فروپاشی دولت او داده شد. در آن سال ۲۴۳ نفر از نمایندگان پارلمان اوکراین با دادن رای عدم اعتماد به تیموشنکو راه را برای قدرت‌گیری حزب «ویکتور یانکوویچ» رییس‌جمهور فعلی اوکراین هموار کردند. همین این امر موجب شکایت نخست‌وزیر به دادگاه قانون اساسی شد اما با انصراف تیموشنکو پرونده شکایت او مختومه اعلام شد.

بر اساس قانون اساسی اوکراین رای تنها ۲۲۶ نماینده

فیلم‌هایش موجود است

ایسنا: همسر حسینی مبارک نوارهایی ویدیویی ۳۰ساعته از فساد اخلاقی سران کشورهای عربی در اختیار دارد. به گزارش شبکه فلسطین الیوم، سوزان مبارک از این نوارها به عنوان وسیله‌ای برای تهدید سران کشورهای عربی استفاده می‌کند تااز محاکمه مبارک و فرزندانش ممانعت کند.

رمضان بدون اذان

حقوق کارمندان معترض دیرالزور قطع شد

صدای اذان از مساجد بلند نشد و مردم موفق به برگزاری نماز جمعه نشدند. مغازه‌ها و داروخانه‌ها نیز تعطیل هستند امکان تهیه مایحتاج زندگی برای مردم وجود ندارد. نیروها دولتی می‌گویند که این گروه‌های تروریستی مسلح هستند که اقدام به حمله به اماکن عمومی، مردم و نیروهای امنیتی می‌کنند اما معترضان سوری اینن موضوع را رد می‌کنند. روز جمعه در درعا نیز شرایط چندان مساعد نبود. در شهر حلب که به تازگی به جمع شهرهای معترض پیوسته، تظاهرکنندگان و نیروهای امنیتی با سنگ و چوب با یکدیگر درگیر شدند. محله الصاحور در این شهر شاهد تظاهرات گسترده معترضان بود. حمص دیگر شهر سوری است که

تیراندازی به کاخ وزیر کشور عربستان

فرد نزدیک برای جانشینی پادشاه عربستان سعودی به شمار می‌رود. در حالی که رسانه‌های رسمی سعودی در گزارش‌های خود، فرد حمله‌کننده را تحت تأثیر مومخدرم و بدون وابستگی تشکیلاتی توصیف کرده‌اند اما برخی منابع خبری از حمله «دبلی استار» تعداد مهاجمان را دو نفر گزارش کرده‌اند که یکی از آنها در تبادل آتش با نیروهای امنیتی کشته و نفر

سیاست‌های اروپا قرار می‌گیرد و نقش روسیه برای پیشبرد سیاست‌هایش در اروپا کم‌رنگ‌تر از قبل می‌شود. از این‌رو نفوذ غرب در این کشور از یک سو حلقه محاصره روسیه را تنگ‌تر می‌کند و از سوی دیگر دستیابی آنها را به بازار منابع نفت و گاز این منطقه آسان می‌کند. حالا با دستگیری بولیا تیموشنکو، نخست‌وزیر عصر نارنجی اوکراین، ویکتوریا یوشچنکو ندان قروچه بیشتری به غرب نشان می‌دهد، چراکه از جانب طرفداران برقرای ارتباط با روسیه، بولیا تیموشنکو محصول غرب است و با هماهنگی آنها در سال ۲۰۰۴ روی کار آمده است.

یک‌مصری اتفاقات و اعتراضات مدنی در اوکراین بود که از نوامبر ۲۰۰۴ تا ژانویه ۲۰۰۵ انجام گرفت. گفتنی است بعد از پایان انتخابات در سال ۲۰۰۴ ادعا شد در انتخابات فسادهای گسترده مالی، ارباب و تهدید رای‌دهندگان و تقلب مستقیم انجام گرفته است. کی‌یف، پایتخت اوکراین اکنون اعتراضات هزاران تظاهرات‌کننده بود. در سراسر کشور تحنن و اعتصاب عمومی توسط جنبش‌های مدنی سازمان می‌یافتند. با مسموم شدن ویکتوریا یوشچنکو در جریان مبارزات انتخاباتی و احتمال دست داشتن ویکتور یانکوویچ رقیب سرسخت یوشچنکو در این قضیه آتش انقلاب نارنجی اوکراین برافروخته‌تر شد و پس از شش روز تظاهرات حامیان یوشچنکو، پارلمان این کشور نتیجه انتخابات را مخدوش و ملغا اعلام کرد. با برگزاری دوباره انتخابات که زیر نظارت موشکافانه ناظران داخلی و بین‌المللی بود، ویکتور یوشچنکو با کسب ۵۲ درصد آرا قدرت را در دست‌گرفت.

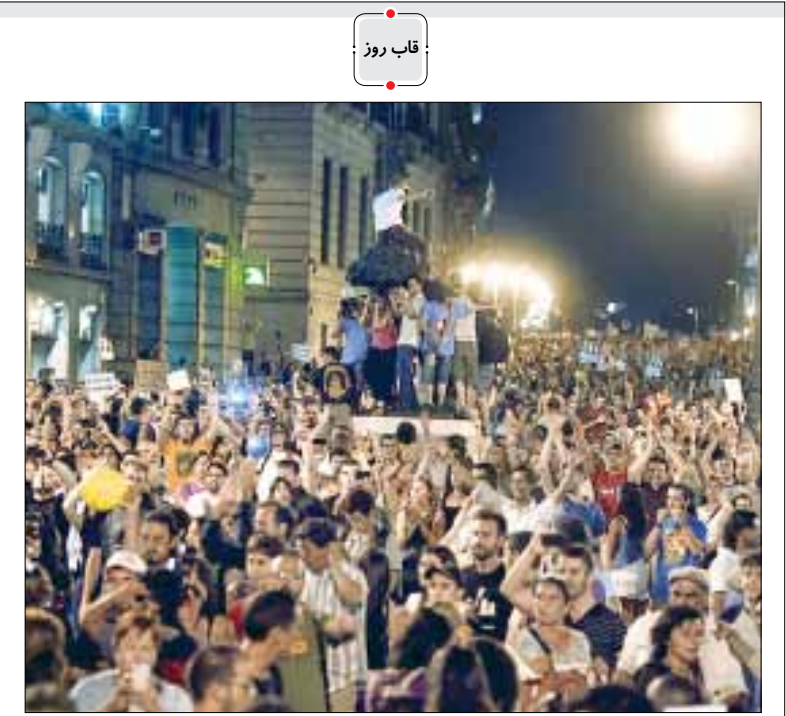
می‌خواهند بشار را سرنگون کنند

ایسنا: نماینده روسیه در ناتو می‌گوید، این ائتلاف قصد دارد با به راه انداختن یک کمپین نظامی علیه سوریه، حکومت بشار اسد را سرنگون کند. دیمنتری روگوزین افزود: مسکو درس‌هایی را از عملیات لیبی گرفته است و همچنان با صدور هر گونه قطعنامه علیه سوریه مخالفت خواهد کرد.

در برخی حمله‌های آن معترضان به خیابان‌ها آمدند. میدان اصلی شهر ادلب شاهد تحنن هزاران نفر از معترضان بود. به گزارش بی‌بی‌سی، آمریکا، فرانسه و آلمان در پی تشدید فشار بر سوریه هستند. کاخ سفید با صدور بیانیه‌ای اعلام کرده که باراک اوباما، رییس‌جمهوری آمریکا طی تماس تلفنی با نیکولا سارکوزی، رییس‌جمهوری فرانسه و آنگلا مرکل، صدر اعظم آلمان، درباره سوریه به رایزنی پرداخته است. بنا بر بیانیه کاخ سفید، رهبران سه کشور موافقت کرده‌اند که برای تحت فشار قرار دادن حکومت بشار اسد، اقدامات بیشتری را بررسی کنند. همچنین شورای همکاری خلیج‌فارس از سوریه خواسته است تا به برخورد خشونت‌آمیز علیه معترضان پایان داده و در صدد انجام اصلاحات جدی در کشور باشد. روز جمعه نیز وزارت امور خارجه کویت با صدور بیانیه‌ای خواستار پایان خشونت‌های جاری و آغاز اصلاحات فوری در سوریه شد.

دیگر دستگیر شد. دبلی استار مهاجمان را وابسته به طایفه «ظهرانی» دانسته است. طایفه «ظهرانی» از جمله طوایفی است که بسیاری از اعضای آن بنا بر گفته مقامات عربستان سعودی و نیز شواهدی که سازمان اطلاعات آمریکا رای‌اه داده، به خدمت گروه طالبان و احتمالا القاعده درآمده‌اند. اما سخنگوی دولت عربستان تأکید می‌کند: «این حمله، انفرادی انجام شده و هیچ سازمان یا گروهی آن را سازماندهی نکرده است» چرا که بسیاری تمایل دارند، این حمله را به حملات گروه تروریستی القاعده ا تباط دهند.

ادامه اعتراضات دانشجویان اسپانیایی در واکنش به وضعیت اقتصادی کشور.

عکس: AP

دور و نزدیکی

راه کمک به سومالی باز شد

■ **رویترز:** افراد گروه «الشباب» از موگادیشو، پایتخت سومالی، بیرون رانده شده‌اند. نیروهای دولتی برای گشودن راه به منظور کمک‌رسانی به ۱۲میلیون قحطی‌زده شاخ آفریقا، با نیروهای الشباب درگیر شده بودند. گروه بنیادگرای «الشباب» نزدیک به القاعده، بخش‌هایی از جنوب و مرکز سومالی را در کنترل دارد و در پی ایجاد حکومتی نظیر طالبان در سومالی است. یک سخنگوی الشباب، عقب‌نشینی افراد این گروه از موگادیشو را «عملیاتی تاکتیکی» خواند که برای حملات بیشتر انجام شده است.

تکذیب دست داشتن در هک بزرگ

■ **بی‌بی‌سی:** رسانه‌های دولتی چین در پاسخ به اتهاماتی علیه این کشور مبنی بر حمایت از حملات سایبری گسترده و سازماندهی شده در سراسر جهان، چنین اتهاماتی را «غیر مسوولانه» توصیف کرده‌اند. اوایل این هفته شرکت امنیت رایانه‌ای مک‌افی اعلام کرده بود که طی پنج‌سال گذشته بیش از ۷۰ سالزمان، از جمله شش دولت، سازمان ملل متحد و چندین شرکت امنیتی به دفعات توسط هکرها مورد حمله اینترنتی قرار گرفته‌اند. بسیاری از کارشناسان، چین را به عنوان متهم اصلی در انجام این حملات معرفی می‌کنند.

نگرانی از کاهش بودجه پنتاگون

■ **خبرگزاری فرانسه:** لنون پنتا، وزیر دفاع آمریکا از کاهش بودجه دفاعی کشور در راستای کاهش هزینه‌های دولت ابراز نگرانی کرده و آن را عامل تهدیدکننده امنیت ملی آمریکا خوانده است. کنگره آمریکا اوایل هفته جاری با کاخ سفید در مورد سقف بودهی‌ها به توافق رسید مشروط بر آنکه دولت نیز هزینه‌های جاری خود را کاهش دهد. براساس این توافق قرار است، ۲۵۰میلیارد دلار از بودجه وزارت دفاع آمریکا طی ۱۰سال آینده کسته شود.

سقوط هلی کوپتر ناتو

■ **بی‌بی‌سی:** دفتر رییس‌جمهوری افغانستان اعلام کرد، در اثر سقوط هلی کوپتر نیروهای ویژه آمریکایی ۲۱نفر از نیروهای ویژه آمریکایی کشته شده‌اند. پیش از این ناتو از سقوط یک هلی‌کوپتر خود خبر داده بود، اما درباره تلفات آن چیزی نگفته بود. هفت سرباز افغان نیز در این حادثه کشته شده‌اند. این هلی کوپتر شپ گذشته در ولایت میدان وردک سقوط کرد. سخنگوی طالبان می‌گوید، آنها این هلی کوپتر را در میدان وردک در غرب کابل توسط راکت سرنگون کردند.

ادامه تظاهرات در بحرین

■ **ایسنا:** بزرگ‌ترین گروه شیعه بحرین به خواسته‌های خود مبنی بر انجام اصلاحات در حوزه‌های انتخاباتی، تشکیل دولت و پارلمان منتخب با اختیارات کامل تأکید کرد. عبدالجلیل خلیل، رییس فراکسیون پارلمانی جمعیت الوفاق و نماینده مستعفی پارلمان بحرین می‌گوید: «خواسته‌های این حزب ملی است، نه خواسته‌های شیعیان یا خواسته‌های اهل سنت». این در حالی است که هزاران نفر از مردم بحرین روز جمعه تظاهرات گسترده‌ای را برگزار کردند و در آن، انجام اصلاحات در قانون اساسی و سیاست را خواستار شدند.

فرو دگاه صنعا بسته شد

■ **بی‌بی‌سی:** در پی درگیری‌های جمعه شب در یمن بین نیروهای دولتی و پیکارجوان قبیله‌ای، پروازها در فرودگاه اصلی شهر صنعا، لغو شد. درگیری‌های جمعه شب همچنین باعث فرار شش‌هزار زبانی از ساکنان شهر حصا که در نزدیکی پایتخت یمن قرار دارد، شده است. درگیری‌های مشابهی بین نیروهای دولتی و پیکارجوان قبیله‌ای در مساه می سال‌های در این کشور اتفاق افتاد که در پی سوء‌قصد به جان علی‌عبدالله صالح، رییس‌جمهوری، گروه‌های درگیر موافقت کردند به درگیری‌هایشان پایان دهند.

بازداشت دانشجویان معترض شیلی

■ **رویترز:** مقامات شیلی بیش از ۵۰۰ دانشجوی معترض به اصلاح نظام آموزشی کشور را بازداشت کردند. پلیس سانتیاگو برای متفرق کردن معترضان از آب و گاز اشک‌آور استفاده کرد. دانشجویان می‌گویند، بودجه نظام آموزش در شیلی متناسب با نیازهای دانشجویان نیست.

در این روز

۱۷اوت ۱۹۹۸

آغاز توفانی القاعده

■ به فاصله چند دقیقه، چند انفجار قوی در سفارتخانه‌های آمریکا در دارالسلام (کنیا) و نایروبی (تانزانیا) به وقوع پیوست. در انفجار سفارتخانه آمریکا در دارالسلام ۱۱ نفر کشته و ۸۵نفر دیگر زخمی شدند و در انفجار سفارت آمریکا در نایروبی، ۲۱۳ نفر جان خود را از دست دادند. بیشتر کشته‌شدگان اتباع آفریقایی بودند که برای دریافت ویزا به این سفارتخانه مراجعه کرده بودند.دولت ایالات متحده سازمان القاعده را متهم اصلی این انفجارها معرفی کرد. این اقدام تروریستی باعث شد، نام القاعده به عنوان نمادی از وحشت تروریسم در جهان مطرح شود.اقدام‌های این سازمان در بیش از دو دهه فعالیت تروریستی به خصوص واقعه ۱۱سپتامبر، جهان را به دو قطب تروریست و علیه تروریست تقسیم کرد و صدها هزار کشته، زخمی و آواره را در جهان پدید آورد.